

Undīne Ērkšķe

Ventspils 4. vidusskola

9.a klase

"Kā es varētu palīdzēt savai ģimenei un skolasbiedriem īstenot savas vienlīdzīgās tiesības?"

Pedagogs: Inga Ozoliņa

Cilvēktiesību aktīvist Viljams Vilberforss reiz teicis: “Ja kvēlā vēlēšanās remdēt manu līdzcilvēku ciešanas ir fanātisma pazīme, tad esmu viens no nedziedināmākajiem fanātiķiem, kam ļauts atrasties uz brīvām kājām.”¹ Arī es darītu visu, lai maniem līdzcilvēkiem būtu vienlīdzīgas tiesības. Ikvienam cilvēkam ir jābūt tiesībām uz domu, apziņas, reliģiskās pārliecības un vārda brīvību un tiesībām saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu.

Cilvēktiesību pamatā ir indivīda respektēšanas princips un pieņēmums, ka ikviens cilvēks ir pelnījis vienlīdzīgu attieksmi un cieņas pilnu izturēšanos un visi cilvēki visā pasaulē ir tiesīgi baudīt šādas tiesības. Latvijas Republikas Satversmes 8. nodaļas 99. pants un 100. pants vēsta: “Ikvienam ir tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību”², kā arī “Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus.”³ Cilvēkiem bieži nav dota atļauja izteikties vai paust savas domas un uzskatus, taču, kā vēsta norādītie panti, tādai ir jābūt. Liela daļa cilvēku ne vienmēr šīs tiesības var īstenot skolā vai darbā. It īpaši skolā var novērot – kāds vājāks skolēns tiek apcelts vai izsmiets, bieži vien tieši sava viedokļa izpaušanas dēļ, piemēram, sarunās par reliģiju, baznīcu. Šādās situācijās es varu dot cilvēkam iespēju runāt, aizrādot tiem, kas cenšas runātāja viedokli noliegt vai neuzklausīt. Esmu gandarīta, ka esmu spējusi aizstāvēt nedrošu klasesbiedru, kad viņā nevēlējās ieklausīties ne pārējie, ne skolotāja.

Otra situācija, kas mani satrauc, ir tā, ka tiek pārkāptas 107. pantā norādītās tiesības “saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, kas nav mazāka par valsts noteikto minimumu, kā arī tiesības uz iknedēļas brīvdienām un ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu”⁴. Nevar pieļaut, ka notiek pusaudžu, sieviešu un rasu diskriminācija. Arī man ir nācies piedzīvot šādu notikumu, kad mans nepilngadīgais brālis nesaņēma algu par vasarā godprātīgi paveiktu darbu. Es iedrošināju rakstīt iesniegumu darba devējam un atbilstošajām valsts iestādēm, lai atrisinātu pārkāptās cilvēktiesības. Manuprāt, šādiem gadījumiem mūsdienās vispār nevajadzētu notikt, jo cilvēkiem būtu jāievēro Satversme un jāmacās no pieļautajām kļūdām saistībā ar cilvēktiesībām un diskrimināciju jau no senas vēstures.

Ikvienam ir jābūt iepazīstinātam ar cilvēktiesībām, un ir svarīgi, lai tās izprastu un īstenotu. Tad jebkurš būs laimīgs, brīvs savās domās, vārdos un pārliecībā, kā arī materiāli nodrošināts. Es uzmanīgi raugos apkārt, vai kādam nav nepieciešama mana palīdzīgā roka, uzmundrinājums vai iedrošinājums. Es sāku ar sevi un saviem tuvajiem

¹ https://historia.europa.ep.eu/sites/default/files/Discover/EducatorsTeachers/ActivitiesForYourClassroom/hr_9-lv.pdf

² <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

³ Turpat.

⁴ Turpat.

un atceros Mātes Terēzes vārdus: “.. vēlos, lai jūs pirmām kārtām uzmeklētu nabagos
ļaudis savās pašu mājās. Lai mīlestība sākas tur.”⁵

⁵ <https://histeuropa.ep.eu/sites/default/files/Discover/EducatorsTeachers/Activiresource-9-lv.pdf>

Izmantotās literatūras saraksts

1. Satversme. Rīga: Latvijas Vēstnesis 2012.
2. Eiropas vēstures nama tīmekļa vietne, <https://historia-europa.ep.eu/> mācību materiāls nr.9.
3. Tīmekļa vietne <https://likumi.lv/>.